

OBSAH

Předmluva k ruskému vydání	5
Obecné otázky psychologie neslyšících dětí	7
1. Problémy vývoje a typologie dětí s poruchami sluchu	7
<i>R. M. Boskísová</i>	
2. Některé teoretické otázky psychického vývoje neslyšících dětí	12
<i>I. M. Solovjev</i>	
a) Prostředí a podmínky vývoje normálního a defektního dítěte	12
b) Koordinace smyslových orgánů	13
c) Kompenzace a „superkompenzace“ poruchy	17
d) Osobnost neslyšícího dítěte a jeho vývoj	19
e) Vývoj neslyšícího dítěte	21
3. Patofyziologie hluchoty a nedoslýchavosti	21
<i>I. J. Temkinová</i>	
4. Metody psychologického zkoumání neslyšících dětí	27
<i>T. V. Rozanovová, N. V. Jaškovová</i>	
 Pocity a vjemy	
1. Vnímání okolního světa. Úloha sluchu v tomto procesu	32
<i>I. M. Solovjev</i>	
2. Zrakové vjemy	34
<i>T. V. Rozanovová</i>	
a) Obecné otázky	34
b) Rychlost zrakového vjemu neslyšících a slyšících dětí	35
c) Analýza a syntéza při zrakovém vnímání předmětů	37
d) Zrakové vnímání tvarů předmětů	39
e) Vliv vzdálenosti na určování velikosti předmětu	41
f) Vnímání obrázků	42
g) Rozvíjení zrakového vnímání	45
3. Kožní citlivost	47
<i>L. I. Peresleni, T. V. Rozanovová</i>	
a) Vibrační pocity a vjemy. Jejich poznávací význam	48
b) Měření vibračních pocitů. Jejich prahy v poměru k prahům sluchových pocitů	48
c) Rozvíjení taktilně vibrační citlivosti u neslyšících dětí	50
d) Vnímání hudby neslyšícími prostřednictvím vibrační citlivosti	55
e) Význam taktilní a teplotní citlivosti v životě neslyšících	56

4. Statické pocity, možnosti kompenzace při jejich poruchách u neslyšících . . .	56
<i>T. V. Rozanovová</i>	
a) Charakteristika statických pocitů	56
b) Zvláštnosti zachování rovnováhy a orientace v prostoru u neslyšících s poruchami vestibulárního ústrojí	58
5. Kinestetické pocity a vjemy	62
<i>T. V. Rozanovová</i>	
6. Hmatové vnímání	65
<i>A. P. Gozovová</i>	
7. Chuť a čich	69
<i>V. I. Lubovskij</i>	

Paměť

1. Obrazná paměť	72
<i>T. V. Rozanovová</i>	
a) Experimentální údaje a jejich různá interpretace u jednotlivých autorů	72
b) Bezdělné zapamatování vizuálně vnímaných předmětů	76
c) Uvědomělé zapamatování vizuálně vnímaného materiálu	80
d) Zvláštnosti neslyšících dětí při odročené reprodukci	85
e) Zvláštnosti obrazné paměti neslyšících dětí a úkoly spojené s jejím rozvíjením	87
2. Slovní paměť	89
<i>T. V. Rozanovová</i>	
a) Rozvíjení slovní paměti neslyšících dětí při osvojování orální řeči	89
b) Zvláštnosti zapamatování slov	90
c) Rozdíly v zapamatování slov a posunkových znaků	95
d) Zapamatování vět a textů. Vývojové etapy	97
e) Mají neslyšící mechanickou nebo logickou paměť?	99
f) Zvláštnosti neslyšících dětí při odročené reprodukci	101
g) Úlohy pro rozvíjení slovní paměti	102
3. Reprodukční a operativní paměť	102
<i>I. M. Solovjev</i>	

Představivost

1. Oživená představivost u neslyšících dětí	108
<i>M. M. Nudel'man</i>	
2. Elementární projevy tvůrčí představivosti neslyšících žáků	113
<i>M. M. Nudel'man</i>	
a) Tvůrčí rekonstrukce bajky neslyšícími žáky	114
b) Zvláštnosti spojené s tvůrčím popisem obrazů	116

Myšlení

1. Myšlení na základě názornosti	119
<i>N. V. Jaškovová</i>	
a) Otázky myšlení na základě názornosti v psychologických výzkumech	120
b) Některé zvláštnosti myšlení na základě názornosti u neslyšících dětí	120
c) Cesty a způsoby rozvíjení myšlení na základě názornosti u neslyšících dětí	124
2. Mentální operace	125
<i>Ž. I. Šifová</i>	
a) Analýza a syntéza	125
b) Srovnávání	133
c) Abstrakce	146
d) Názorné zobecňování	149
e) Prohloubená analýza a zobecňování předmětů	153
f) Zobecňování jednotlivých druhů činnosti	155

3. Myšlenkové pochody při řešení úloh	162
a) Obecná charakteristika řešení mentální úlohy	162
<i>T. V. Rozanovová</i>	
b) Řešení početních úloh	163
<i>T. V. Rozanovová</i>	
c) Řešení úloh srovnáváním části a celku	172
<i>A. P. Gozovová</i>	
d) Řešení přírodovědných úloh	173
<i>Ž. I. Šifová</i>	
e) Řešení fyzikálních úloh	177
<i>G. M. Dulněv</i>	
f) Řešení botanických úloh	181
<i>E. M. Kudrjavcevová</i>	
4. Vývoj myšlení neslyšících dětí	185
<i>Ž. I. Šifová</i>	

Řeč

1. Rozdílné podmínky při osvojování řeči u neslyšících a slyšících dětí	194
<i>Ž. I. Šifová</i>	
2. Posunková řeč neslyšících	198
<i>G. L. Zajcevová, N. F. Slezinová</i>	
3. Prstová abeceda (daktylotika) a její vztah k ústní a písemné formě řeči	203
<i>E. N. Marcinovská</i>	
4. Osvojování slovní zásoby a vytváření pojmů u neslyšících dětí	208
<i>A. P. Gozovová, L. I. Tigranovová, Ž. I. Šifová</i>	
a) Chápání slovních významů s různým stupněm obecnosti	209
b) Vytváření systému pojmů u neslyšících dětí	212
5. Osvojování gramatické výstavby řeči	215
<i>Ž. I. Šifová</i>	
a) Agramatismus u neslyšících dětí	215
b) Gramatické změny slov u neslyšících dětí	217
6. Mluvená řeč	218
a) Úloha orální řeči	218
b) Zvláštnosti orální řeči	218
c) Rozvíjení orální řeči u neslyšícího dítěte	220
d) Možnosti osvojení orální řeči při poruchách sluchu	221
e) Zrakový analyzátor	222
f) Kožní analyzátor	224
g) Pohybový analyzátor	225
h) Sluchový analyzátor	225
ch) Komplexní využití analyzátorů	226
i) Vnímání orální řeči při normálním sluchu	227
j) Zvláštnosti vnímání mluvené řeči při poruchách sluchu	229
k) Mechanismus vyslovování při normálním sluchu	231
l) Zvláštnosti mechanismu vyslovování při poruchách sluchu	232
m) Metody rozvíjení orální řeči u dětí s poruchami sluchu	232
7. Písemná řeč	236
<i>A. M. Goldberg</i>	
a) Zvláštnosti osvojování písemné řeči u neslyšících dětí	236
<i>A. F. Pongilská</i>	
b) Rozumění písemné řeči	246
8. Vztah neslyšících žáků k osvojování řeči	251
<i>Ž. I. Šifová</i>	

Činnost

1. Obecná charakteristika činnosti neslyšících dětí	256
a) Některé zvláštnosti činnosti neslyšících	256
N. V. Jaškovová	
b) Předmětná činnost dítěte útlého věku	258
N. V. Jaškovová	
c) Hry neslyšících dětí	258
G. L. Vygodská	
d) Školní činnost neslyšících dětí	261
N. V. Jaškovová	
2. Činnost a myšlení neslyšících dětí	261
a) Úvodní poznámky	261
N. V. Jaškovová	
b) Řešení praktických úloh vyžadujících aplikaci početních znalostí	263
T. V. Rozanovová	
c) Zvláštnosti při vykonávání praktických úloh vizuálně prostorového charakteru	266
N. V. Jaškovová	
d) Vývoj myšlení neslyšících dětí při pracovní činnosti	269
N. V. Jaškovová	
3. Rozvíjení pohybových návyků u neslyšících dětí	271
A. P. Gozovová	
4. Pracovní činnost neslyšících	274
a) Profily pracovní přípravy neslyšících žáků	274
A. P. Gozovová	
b) Únavnost neslyšících, kteří pracují ve velmi hlučném prostředí	275
A. P. Gozovová	
c) Práce neslyšících s technickou dokumentací	276
A. P. Gozovová	
d) Výkon pracovních operací neslyšících žáků	281
V. A. Vlodavcová	

Některé psychologické zvláštnosti osobnosti

1. Vztah neslyšících dětí ke kamarádům a hodnocení vlastní osoby	285
V. G. Petrovová	
2. Vztah neslyšících žáků k budoucímu povolání	293
M. M. Nudelman	
3. Rozvíjení zájmů u neslyšících dětí	298
N. G. Morozovová	
a) Rozvíjení zájmů u neslyšících dětí předškolního věku	298
b) Rozvíjení zájmů u neslyšících dětí školního věku	300